

Kirkon jäsenkehitys ja kasteeseen liittyvät valinnat

Lapuan hiippakunnan starttipäivät 27.-29.8.2019
Äänekoski, Alajärvi, Isokyrö

Hanna Salomäki
Johtaja, Kirkon tutkimuskeskus

Isosena toimiminen muuttaa elämää

Porkka: "The Young Confirmed Volunteers of the Evangelical Lutheran Church of Finland - Motivation, Religiosity, and Community" 2019

ISOSENA TOIMIMINEN MUUTTAA ASETEITA MYÖNTEISEMMÄKSI SEURAKUNTAA JA SEN TOIMINTAA, KIRKON NUORISOTYÖTÄ, SEURAKUNNAN TYÖNTEKIJÖITÄ SEKÄ OMAA ITSEÄ KOHTAAN

ISOSENA TOIMIMINEN LISÄÄ NUORTEN HALUA OSALLISTUA YHTEISKUNNAN VAPAAEHTOISTOIMINTAAN MUUALLAKIN KUIN KIRKOSSA

KAKSI KOLMESTA ISOSENA TOIMIVASTA HALUAISI JATKAA SEURAKUNNAN TOIMINNASSA ISOSAJAN JÄLKEEN

OSA HALUKKAISTA EI KOSKAAN ALOITA ISOSTOIMINTAA RIPPIKOULUN JÄLKEEN, VAIKKA SITÄ HALUAISI

- Miten seurakunnat vastaavat nuorten kiinnostukseen ja myönteiseen asenteeseen?
- Miten isosajan jälkeen pyritään tavoittamaan nuoria?
  - .... vai onko seuraava yhteydenotto, kun nykyinen isonen saa lapsen 37-vuotiaana?
- Voas & Wattin seurakuntatutkimus (2014): suurin ongelma, että kirkon jäsenkunta ei uusiudu, uutta sukupolvea ei tavoiteta seurakuntaan
  - ”Muistin ketju on katkennut” – vanhempien tietoiset valinnat

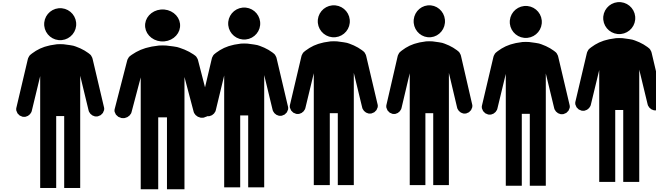
Uskonnollisen elämän rakentuminen

- Nykyistä uskonnollisuutta leimaa **individualismi**:
  - Halu tehdä itse omaa elämää koskevat ratkaisut
  - Auktoriteetin ja sanelun torjuminen
  - Uskonnollisen elämän rakentaminen itse valituista palasista
    - katsomusten yhdistäminen
  - ”Uskoni ei kuulu millään tavalla kirkolle”
- Länsimaisille yhteiskunnille ominaista **sekularisaatio** – uskonnollisuuden heikkeneminen jäsenyydessä, osallistumisessa, yksityisessä uskonnollisuudessa

Suomalaisen uskonnollisuuden erityispiirteet

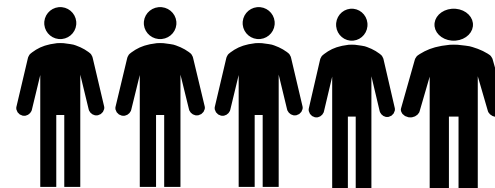
- Vahva institutionaalinen uskonnollisuus (ev.lut. jäsenyys) (%)

- Vähäinen julkinen uskonnonharjoitus (jp-käynnit/kk)

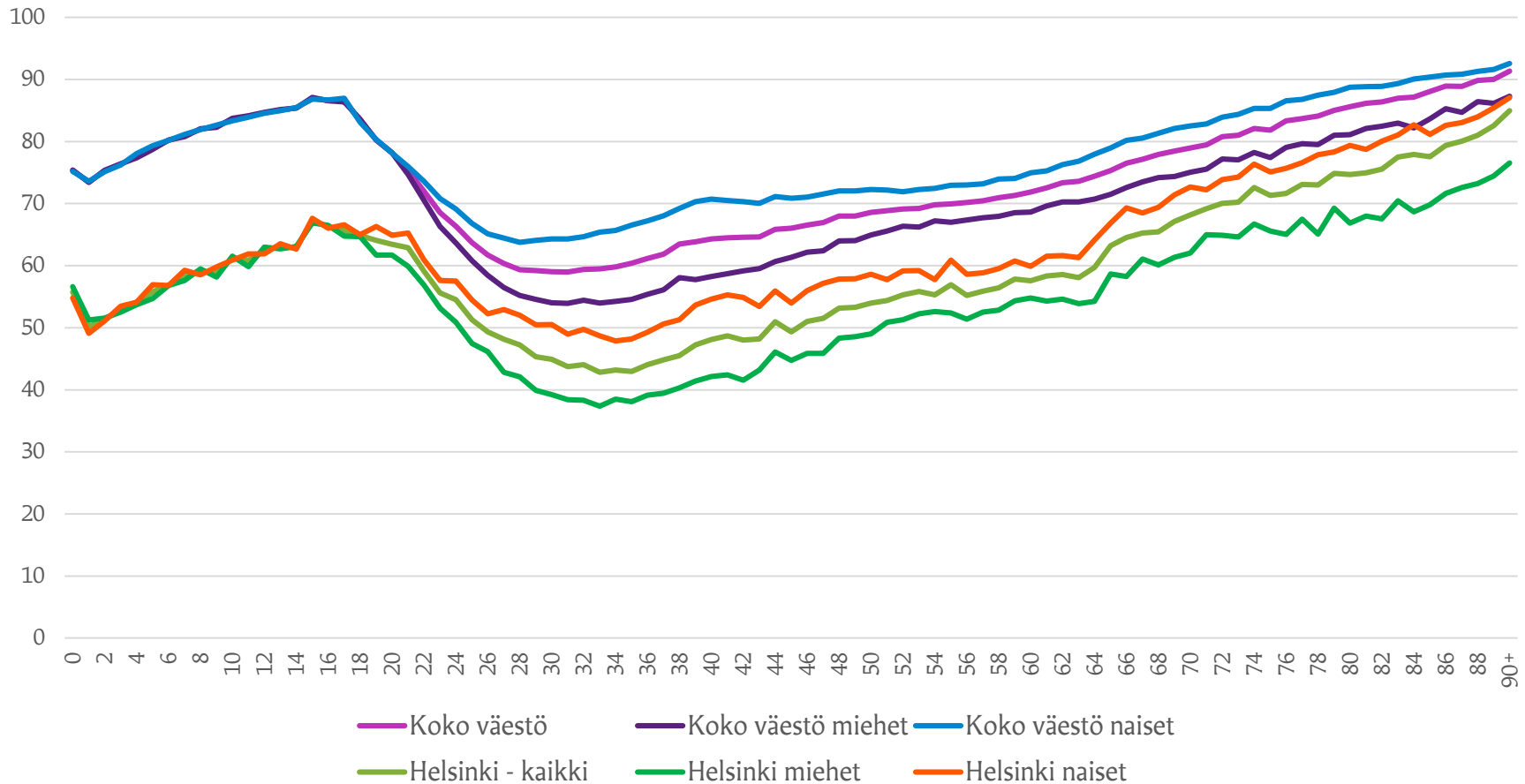

- Keskivahva yksityinen uskonnonharjoitus (rukous/kk)

Kirkkoon kuuluvien osuus eri ikäluokilla vuonna 2015 koko maassa sekä Helsingissä. †

Lähde: Tilastokeskus.

Suhde kirkon jäsenyyteen muuttuu

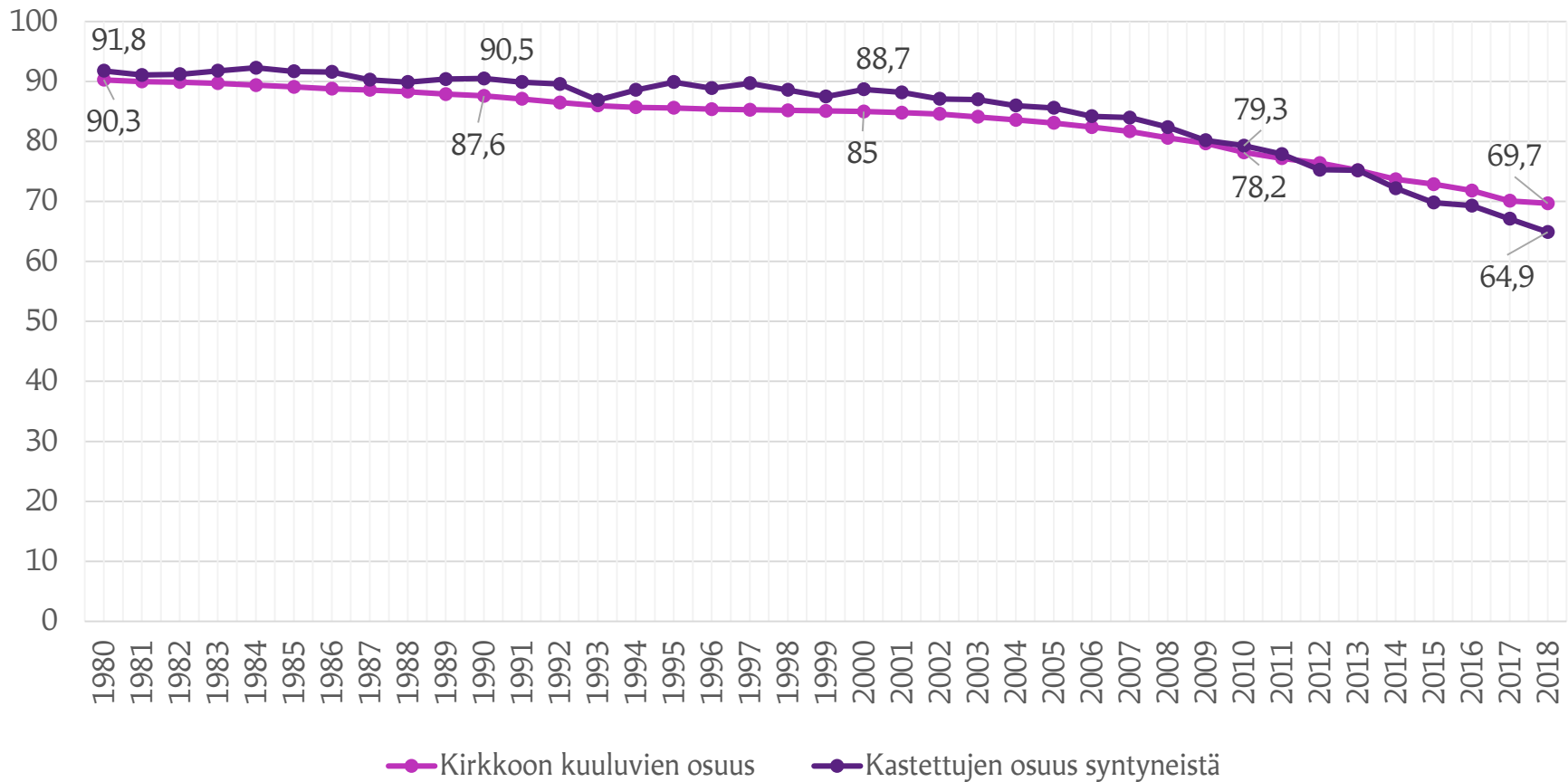
- Kirkon jäsenyydestä tulee yhä tietoisempi ja harkitumpi ratkaisu
- Suurten seurakuntien tutkimus (2018):
  - Kymmenesosa alle 25-vuotiaista sanoo todennäköisesti eroavansa kirkosta
- Katsomuksellisten syiden vahvistuminen kirkosta eronneilla (Gallup Ecclesiastica 2015)
  - Melko paljon tai ratkaisevasti eroamiseen vaikuttaneet syyt:
    - En ole uskonnollinen ihminen (63 %)
    - Kirkolla ei ole instituutiona minulle mitään merkitystä (59 %)
    - En usko Jumalaan (55 %)

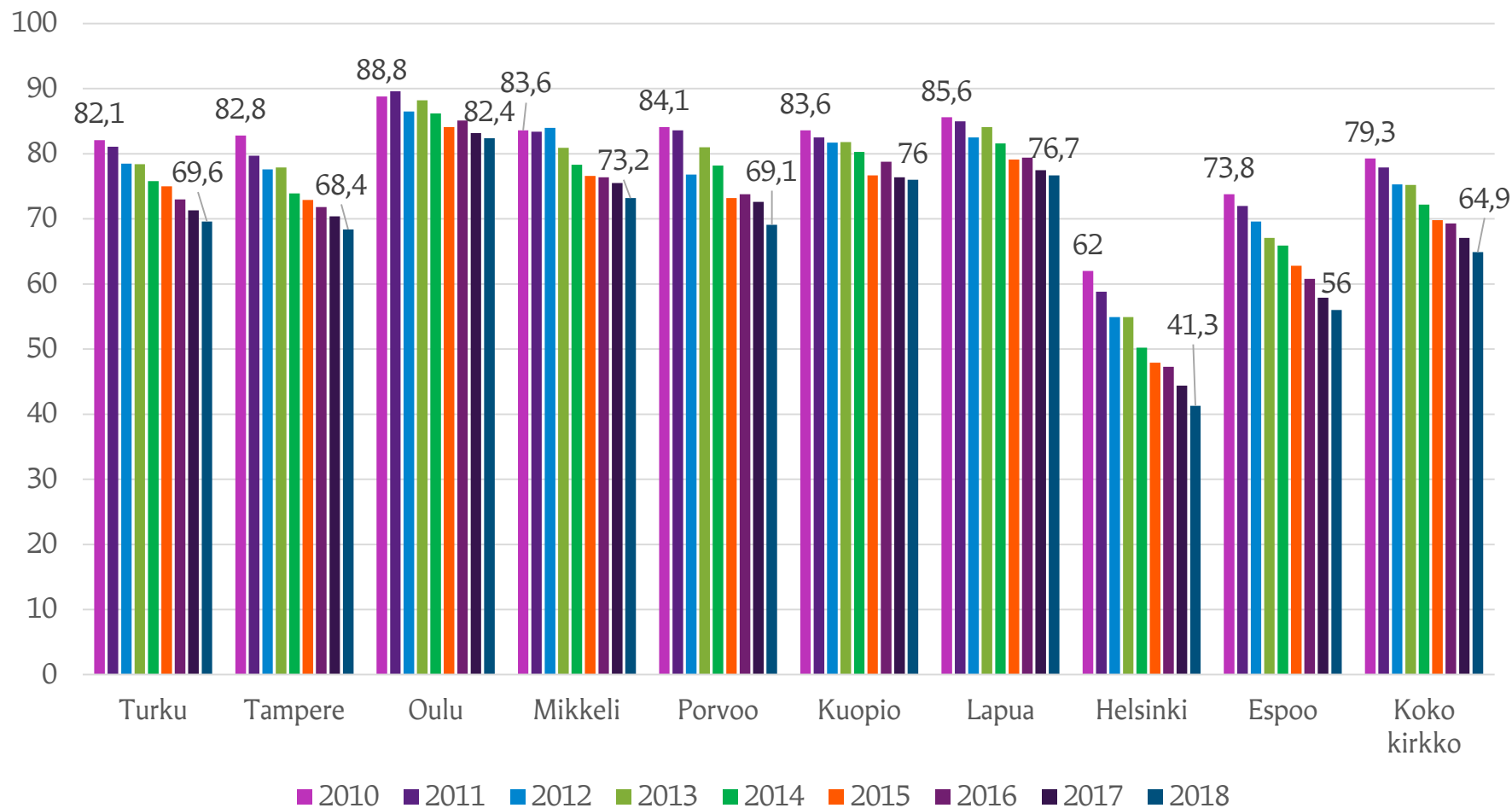
Kastettujen osuuden muutos

Luterilaiseen kirkkoon kuuluvien ja kastettujen osuus 1980-2018

Muutokset kastettujen osuudessa hiippakunnittain 2010-2018

Jäsentilasto 1999-2018

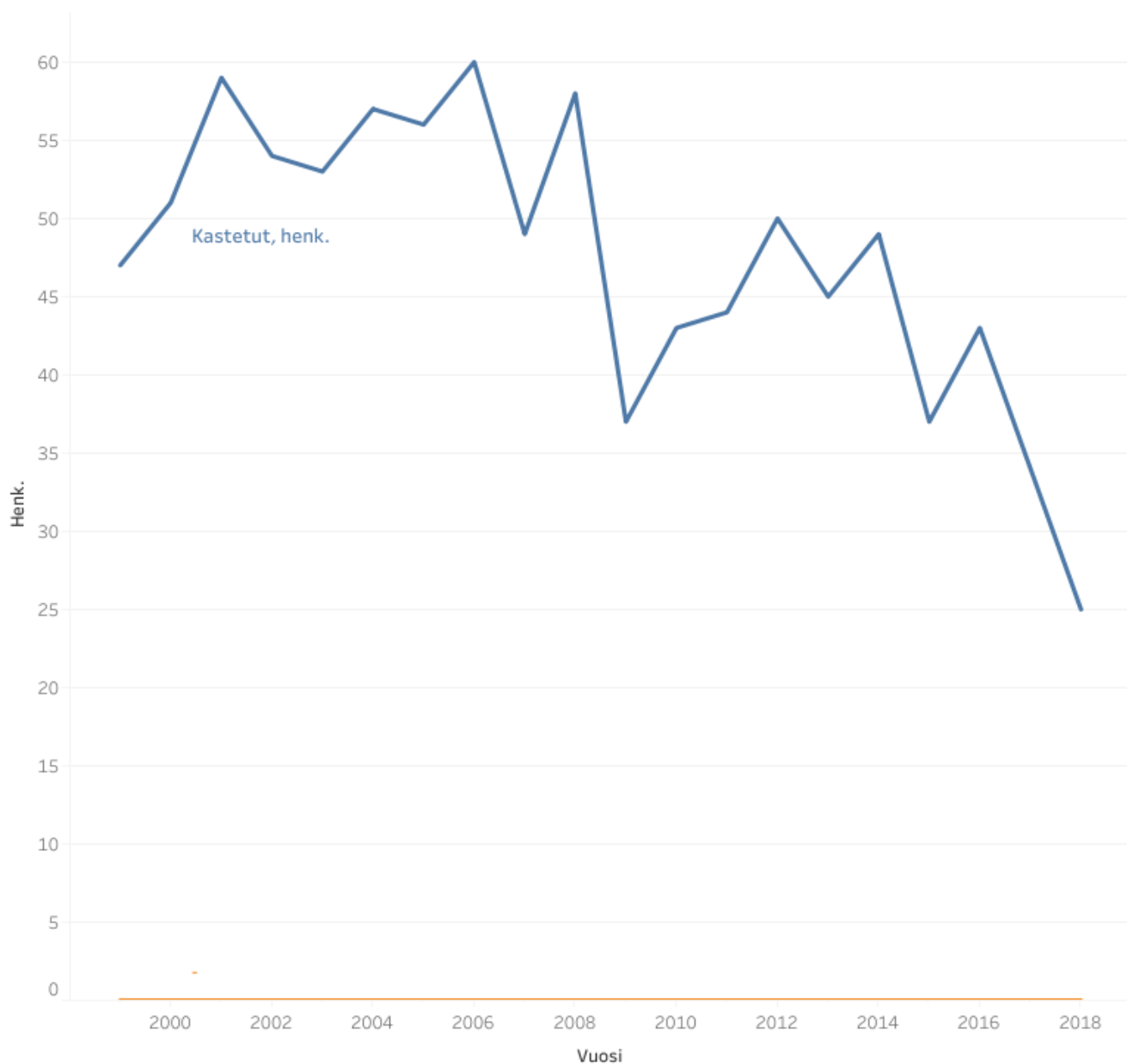
Valittu seurakunta: Isokyrö

Valitse tieto

- Jäsenet, henk.
- Kastetut, henk.
- Kuolleet, henk.
- Liittyneet, henk.
- Eronneet, henk.

Voit valita toisen tiedon

-
- Kastetut, henk.
- Kuolleet, henk.
- Liittyneet, henk.
- Eronneet, henk.

Jäsentilasto 1999-2018

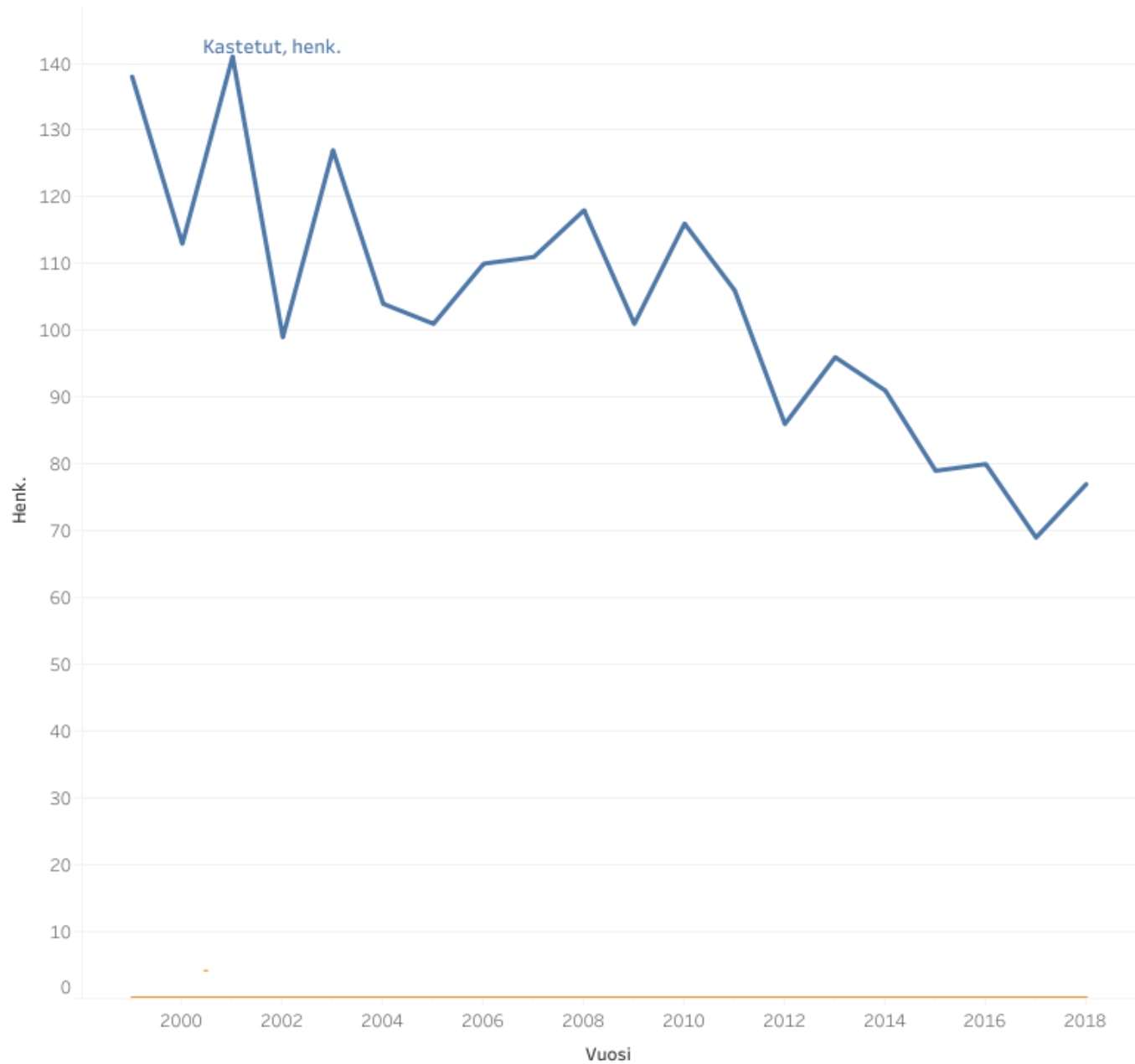
Valittu seurakunta: Alajärvi

Valitse tieto

- Jäsenet, henk.
- Kastetut, henk.
- Kuolleet, henk.
- Liittyneet, henk.
- Eronneet, henk.

Voit valita toisen tiedon

-
- Kastetut, henk.
- Kuolleet, henk.
- Liittyneet, henk.
- Eronneet, henk.

Jäsentilasto 1999-2018

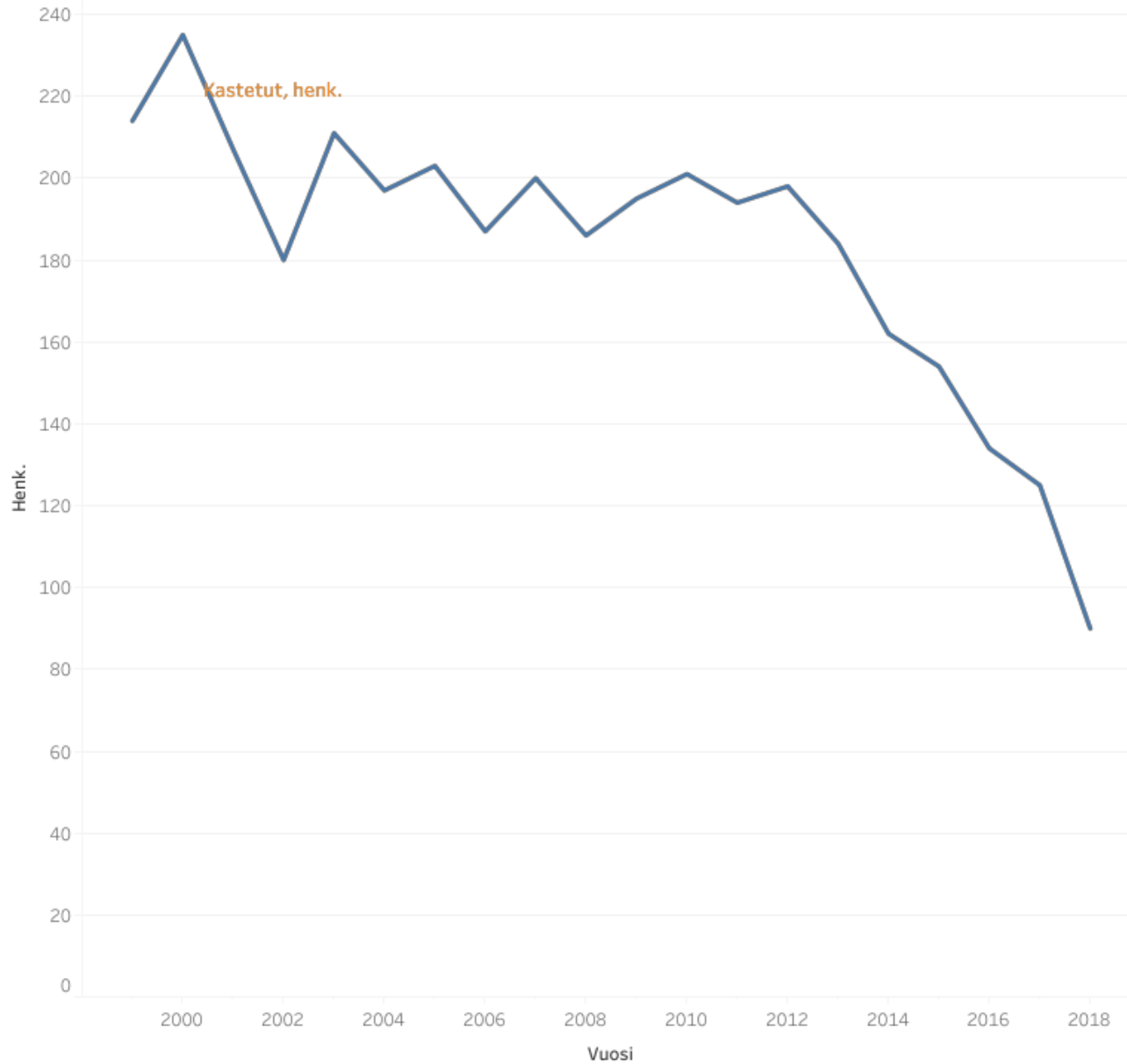
Valittu seurakunta: Äänekoski

Valitse tieto

- Jäsenet, henk.
- Kastetut, henk.
- Kuolleet, henk.
- Liittyneet, henk.
- Eronneet, henk.

Voit valita toisen tiedon

-
- Kastetut, henk.
- Kuolleet, henk.
- Liittyneet, henk.
- Eronneet, henk.

Miksi lapsi kastetaan? Miksi ei?

KTK:n kastekysely helmikuussa 2019 (N=1029)

- Vastaajina vanhemmat, joilla 0-6-vuotias lapsi/lapsia
- Kyselyn toteutti Norstat Oy internetpaneelinsa kautta
- Vastaajien keski-ikä 35 v. (15-67 v.)
- Naisia 50 %, miehiä 50 %
- Kysely toteutettiin suomeksi ja ruotsiksi
- Vastaajista
  - 65 % ev. lut. kirkon jäseniä
  - 30 % ei jäsenenä missään
- Kyselyn pohjana Norjassa tehty kastekysely

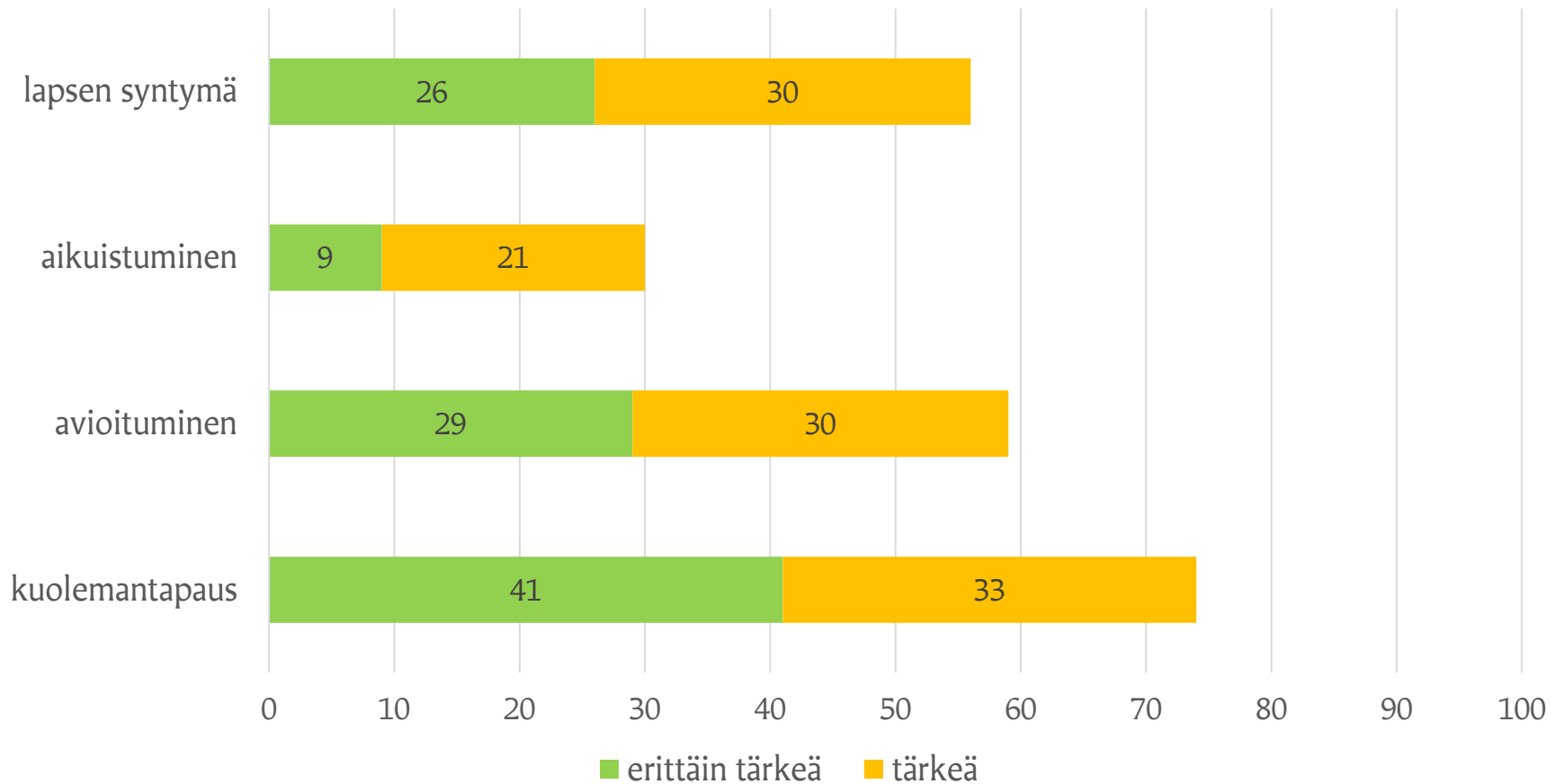

- Vastaajien lapsista
  - 74 % kastettu evl. lut. (Helsingissä asuvat: 57 %)
  - 3 % muu krist. kirkko
  - 22 % ei kastettu
  - 2 % osa on kastettu, osa ei
- Valtaosa niistä, jotka eivät kastaneet lapsiaan, halusi järjestää juhlat
  - Nimiäiset 72 %
  - Jotkut muut juhlat 2,2 % (huom. mukana myös vapaiden suuntien jäseniä)
  - 6 % järjesti osalle, osalle ei
- Viidennes (21 %) ei juhlinut

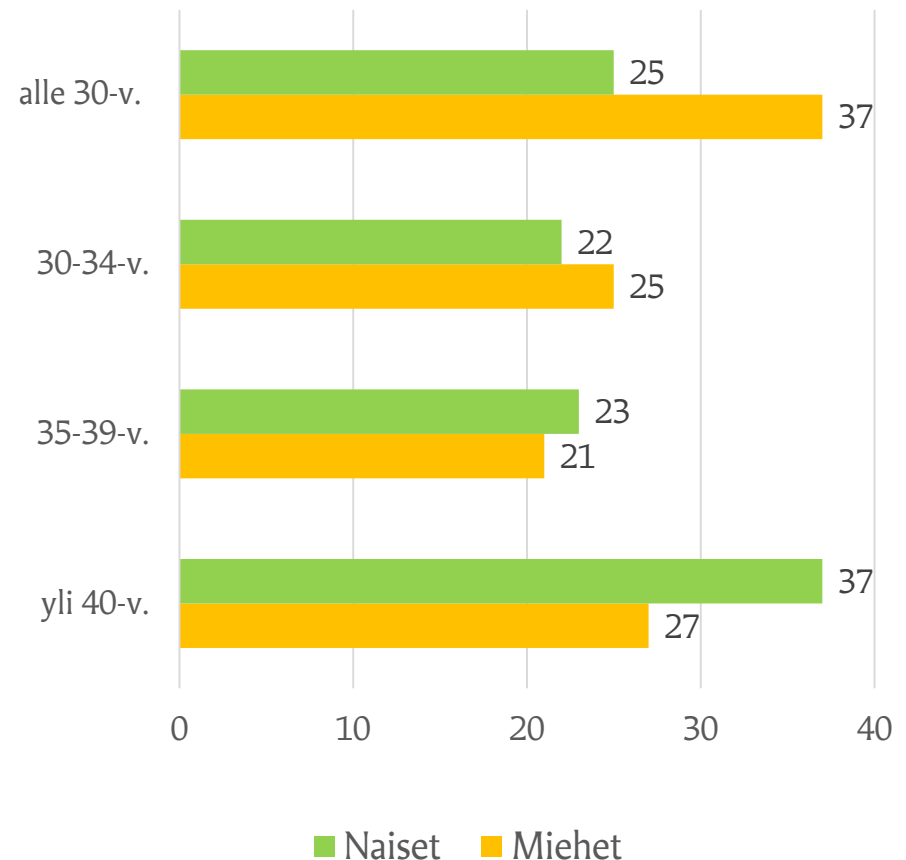
Kuinka tärkeää on, että eri elämäntapahtumien yhteydessä on uskonnollinen seremonia?

(Kastekysely 2019, N=1029)

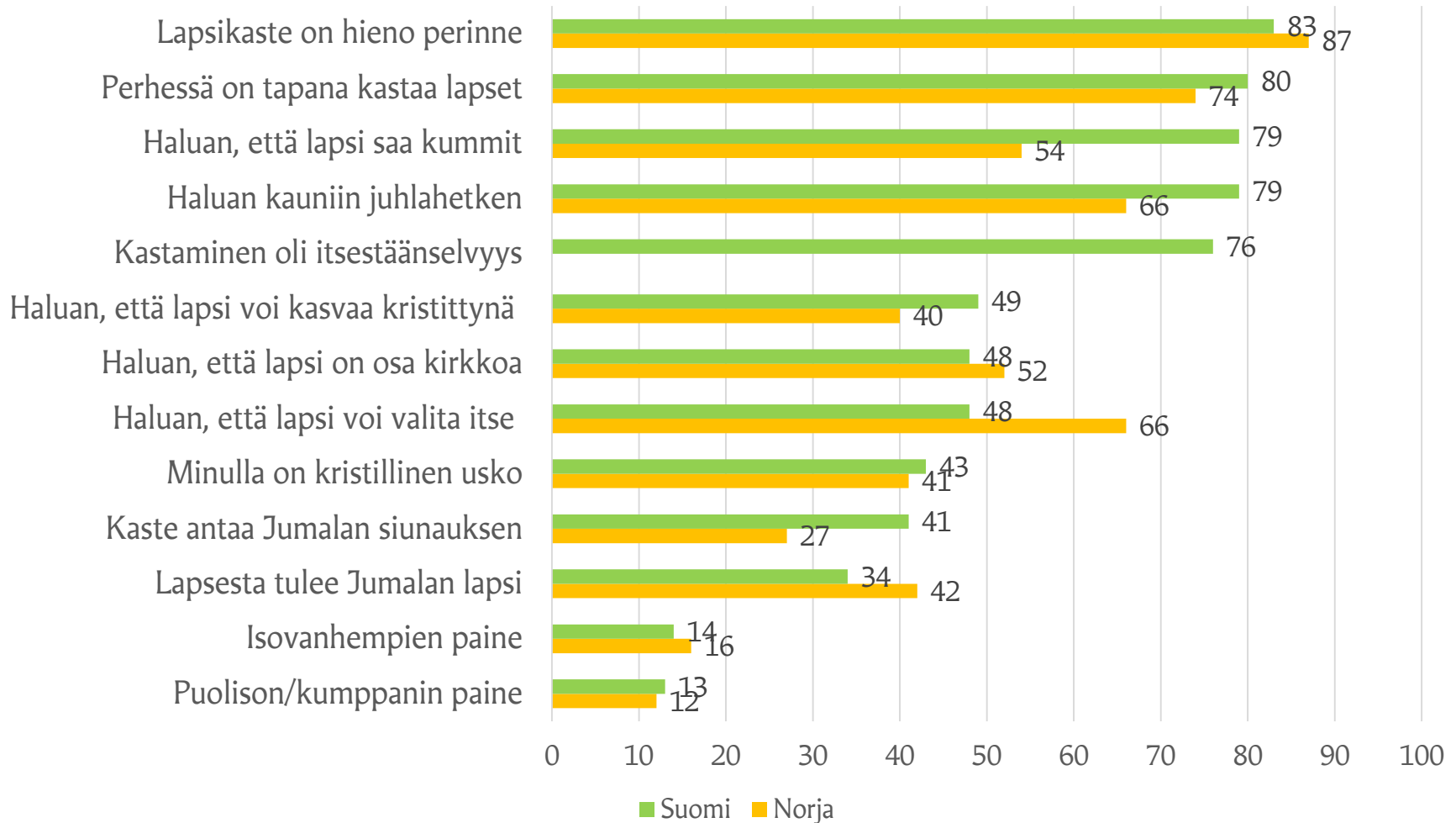
Sukupuolimurros suhtautumisessa uskontoon [†] elämänkaaren juhlissa (Kastekysely 2019)

- Uskonnollista seremoniaa **erittäin tärkeänä** pitävien osuus lapsen syntymän yhteydessä
- Nuorten naisten rooli perinteiden siirtäjänä (esim. Brown)

Syyt kastepäätökseen Suomessa ja Norjassa †

Perustelua erittäin tärkeänä tai tärkeänä pitävien osuus, %
Kastelysely 2019; Rafoss 2016.

Syyt kastaa

- Tapa, perinne (kuinka kauan?)
- Naisilla korostuvat perinteisiin ja kummiuteen liittyvät merkitykset
- Kummiuden vahva positiivinen yhteys kastamiseen
  - Hyödyntäminen viestinnässä ym.

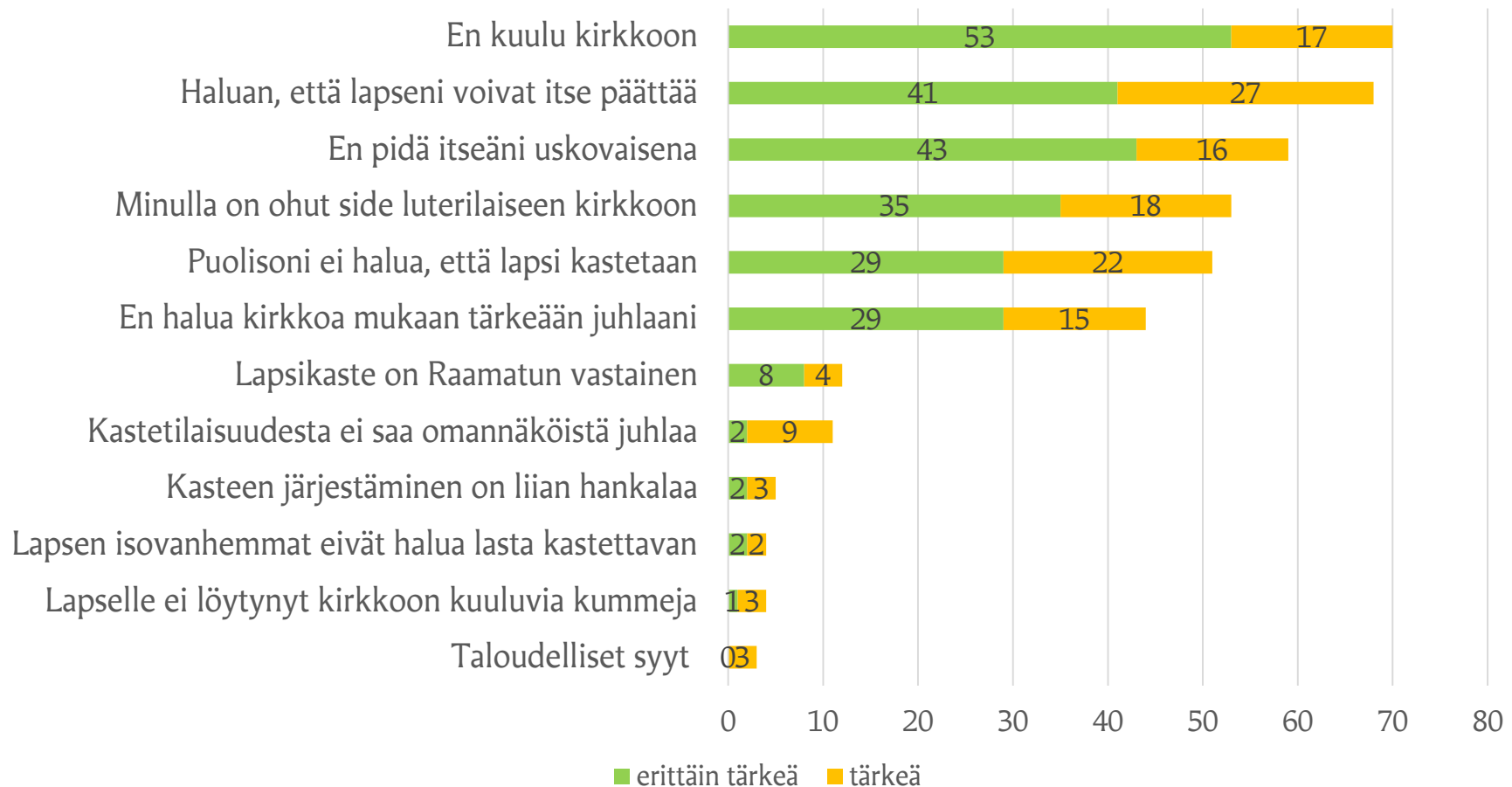
Syyt olla kastamatta

- Katsomukselliset syyt korostuvat
- Kummien puute harvoin este
- Korostunut rooli lapsen omalla päätöksellä
  - Argumentiksi myös kastamiselle?
  - Päätöksenteko vaatii eri vaihtoehtojen tuntemista

Miksi lasta ei kastettu?

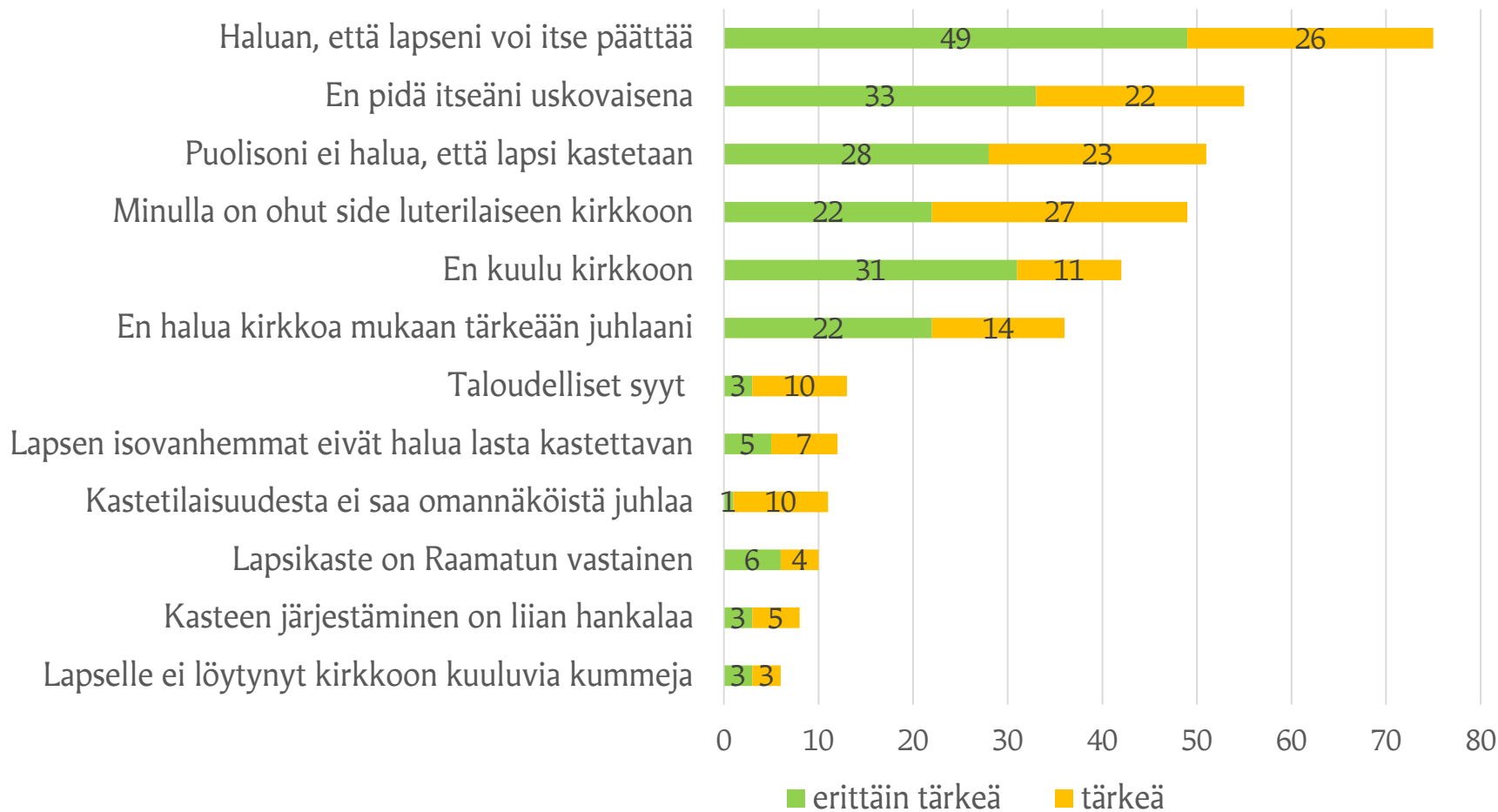
Kaikki kastamattomat, N=223. Kastekysely 2019 (%)

Syyt olla kastamatta (perheet, joissa vähintään toinen vanhemmista kuuluu lut. kirkkoon)

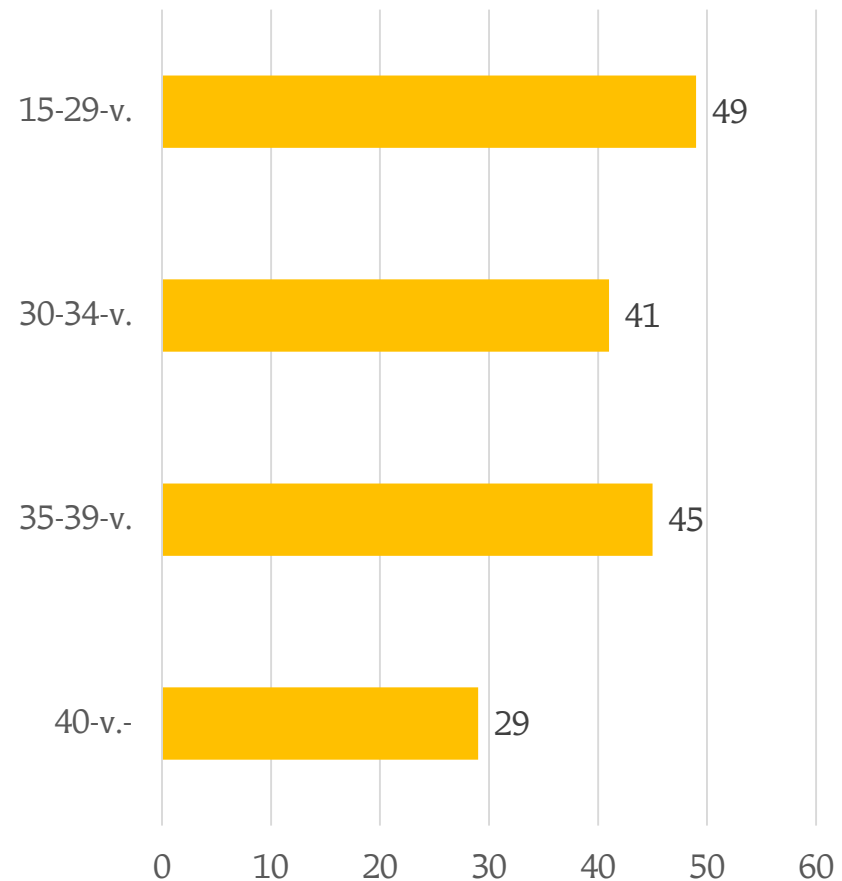
Perustelua erittäin tärkeänä tai tärkeänä pitävien osuus, % Kastekysely 2019

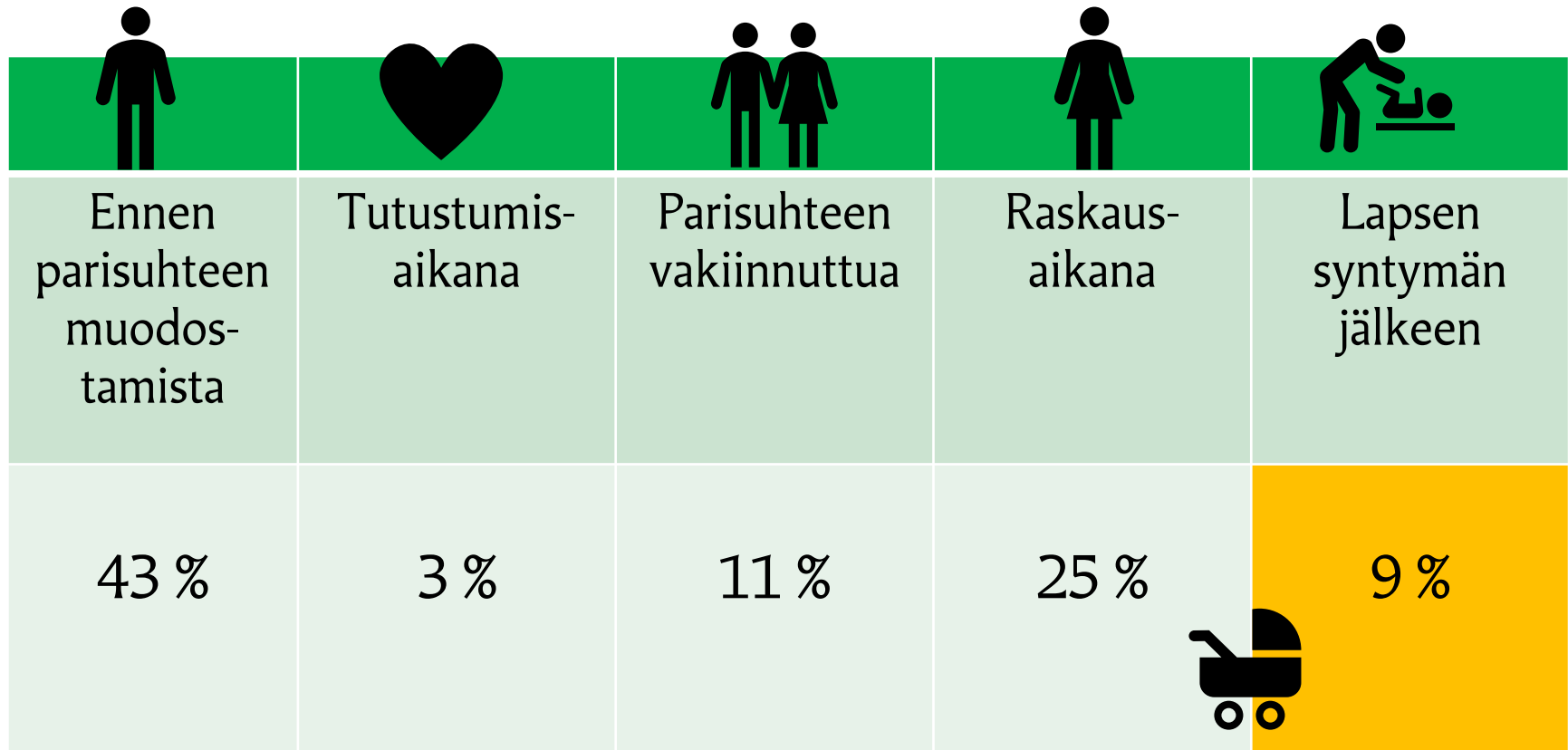
Valinnanvapausargumentti korostuu (Kastekysely 2019)

- Alle 30-vuotiaista puolet piti mahdollisuutta lapsen omaan päätökseen **erittäin tärkeänä** syynä olla kastamatta
- Norjassa valinnanvapaus liitettiin selvästi Suomea yleisemmin myös kasteeseen

Milloin päätös kastamisesta tehdään?

Kastekysely 2019, (N=1029)

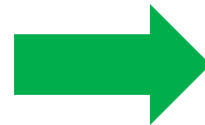

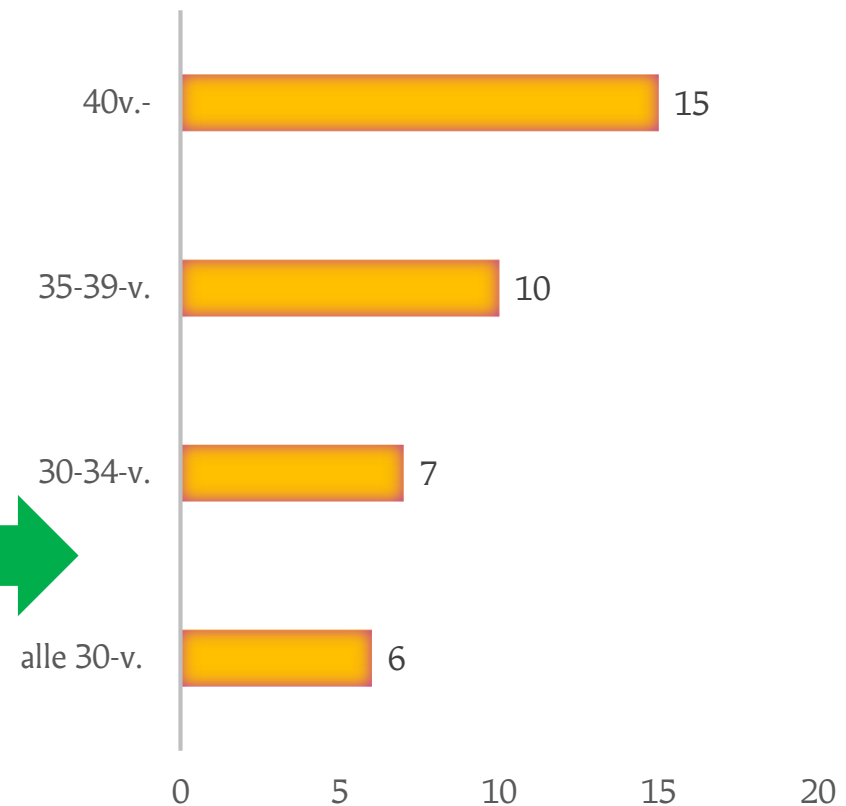
Kastepäätös aikaistuu

- Mitä nuoremasta ikäryhmästä kyse, sitä vähemmän päätöksiä tehdään syntymän jälkeen

- Seurakunnista 94 % otti yhteyttä perheeseen **lapsen synnyttyä**

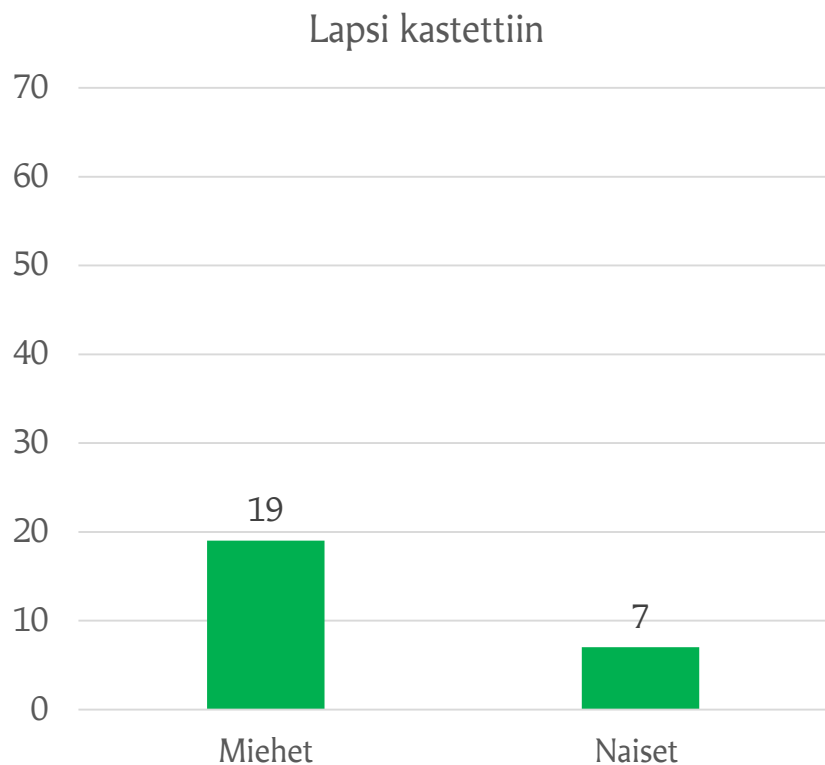
Päätös lapsen syntymän jälkeen (%)

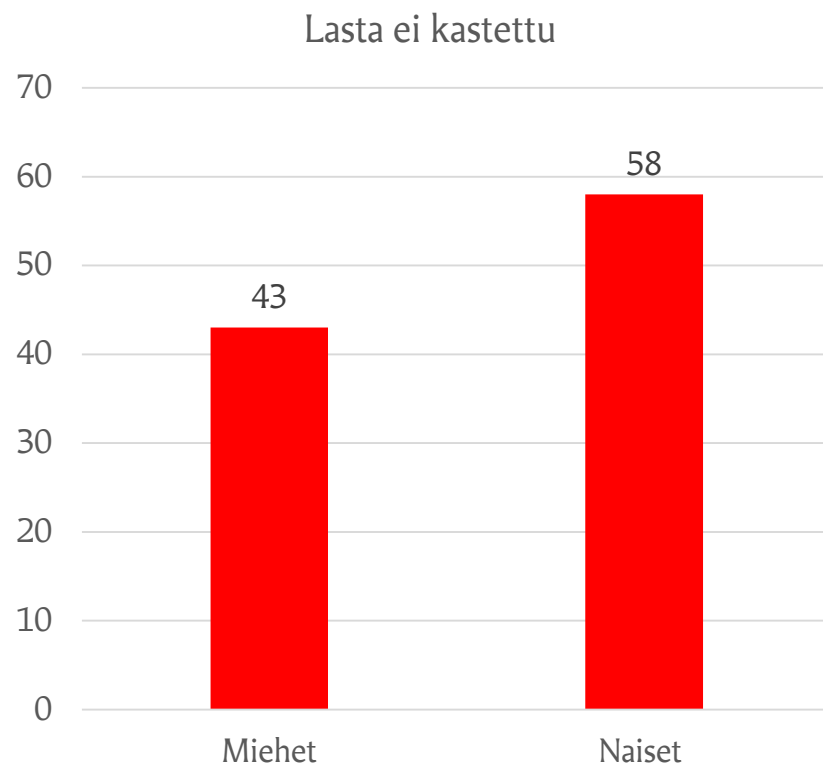
Miesten ja naisten kokemukset puolison roolista kastepäätöksessä, % (erittäin tärkeä/tärkeä tekijä kastepäätöksessä)

Koki puolison/kumppanin puolelta painetta lapsen kastamiseen

Puoliso/kumppani ei halunnut, että lapsi kastetaan

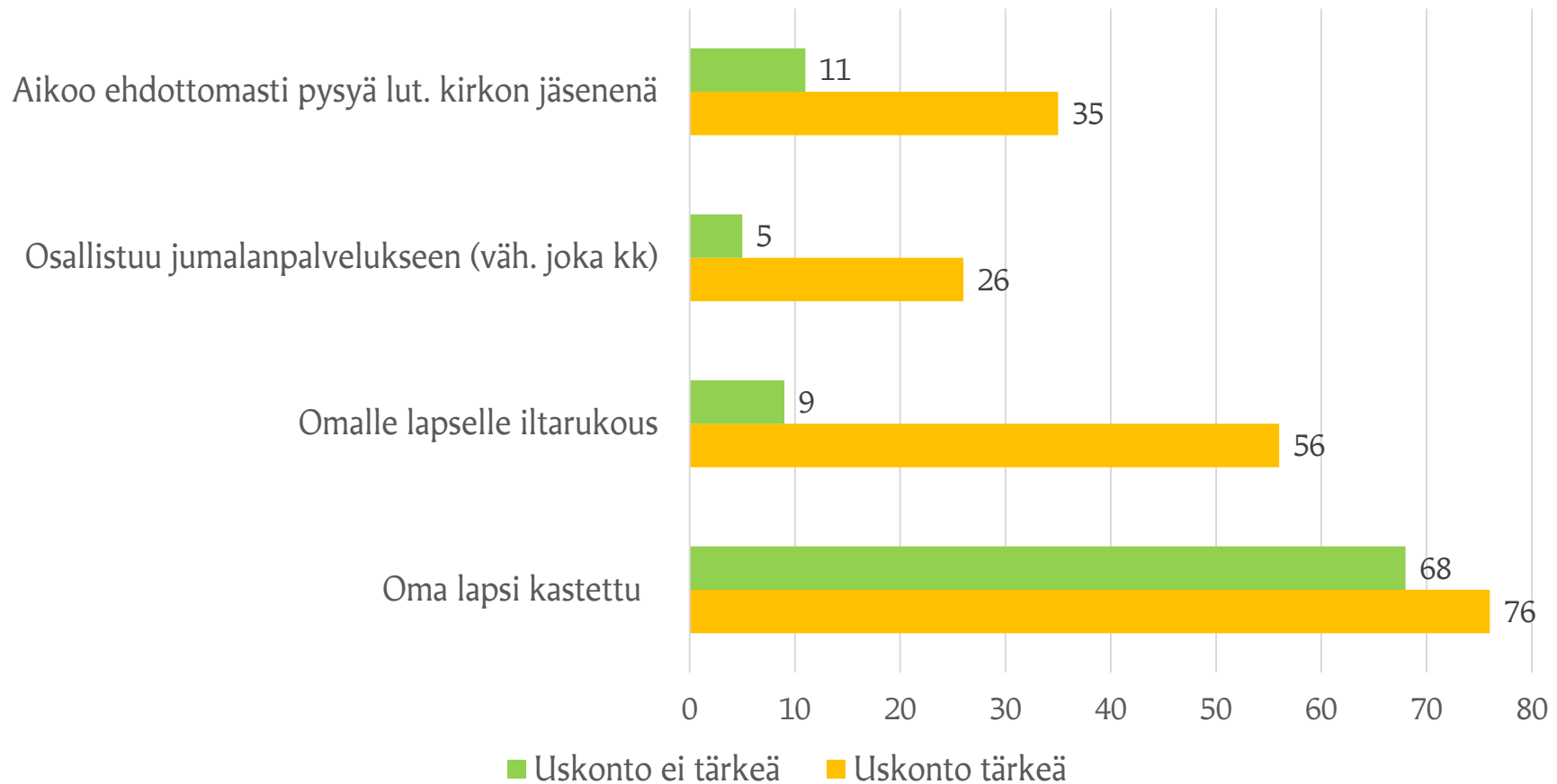
Kasteiden yleisyys vastaajien lähipiirissä

(Kastekysely 2019)

	Helsinki	Suuri kaupunki (yli 50 000)	Pieni kaupunki (alle 50 000)	Maalaiskunta	Yhteensä
Lähes kaikki kastavat	28,0 %	41,7 %	51,7 %	56,8 %	45,4 %
Yleensä lapset kastetaan	24,8 %	21,7 %	26,2 %	19,9 %	25,3 %
Osa on kastanut, osa ei	40,8 %	26,4 %	17,9 %	20,5 %	24,8 %
Yleensä ei kasteta	4,8 %	2,3 %	0,3 %	0,0 %	1,7 %
Juuri kukaan ei kasta	1,6 %	1,6 %	2,3 %	0,3 %	1,2 %
En osaa sanoa	0,0 %	0,9 %	2,8 %	2,8 %	1,7

Uskonto lapsuudenkodissa ja kristillisen perinteen välittäminen

Kastekysely 2019 (%)

Avainkysymys: miten evankeliumi välitetään [†] uusille sukupolville?

1) POLULLA

- "Kasvun polku" –ajatus: yksittäisistä toiminnoista kohti jatkumoa

2) YHDESSÄ

- Sukupolvien yhteinen tavoittaminen (Bengtson)
- Seurakuntalaiset ja työntekijät

3) UUSIA TAVOITTAEN

- Kasteekysely: puolet kirkon jäsenistä toivoi kovasti tai jossain määrin hlö.koht. yhteydenottoa
- "Ei vielä kristitty" – missionäärinen ajattelu (Tulevaisuusselonteko)

